

STAMBOOMPUP OF NIET?

Het globale verschil

Wat is het verschil tussen een labradorpup mét stamboom en zonder?

- Een pup zonder stamboom is officieel geen rashond. Omdat een serieuze fokker nooit pups zonder stamboom fokt, komt zo'n pup per definitie uit de ongecontroleerde hondenfokkerij. U kunt geluk hebben met zo'n hondje, maar u heeft geen enkele zekerheid dat u een mooie, gezonde labradorpup koopt. Bovendien helpt u mee om de hondenhandel, waarin vaak wantoestanden voorkomen, in stand te houden.
- Een pup met stamboom is een officiële rashond. Een stamboom alleen biedt echter geen zekerheid dat u een mooie, gezonde labrador koopt.
- Een pup met stamboom én daarbij gefokt volgens de regels van de rasverenigingen biedt de meeste zekerheid op een mooie, gezonde labradorpup.

De hondenfokkerij kun je onderverdelen in twee sectoren: de ongecontroleerde hondenfokkerij en de georganiseerde kynologie.

PUPS ZONDER STAMBOOM

De ongecontroleerde hondenfokkerij

Omdat een zichzelf respecterende fokker nooit stamboomloze nestjes fokt, komt een stamboomloze pup altijd uit de ongecontroleerde hondenfokkerij. Dat kan een hondenhandelaar zijn (een broodfokker) of een particulier met een gelegenhedenestje. In beide gevallen koopt u een hondje waar niks over bekend is qua afstamming en gezondheid van de voorouders. U heeft geen enkele zekerheid dat u een mooie, gezonde pup koopt.

Bovendien helpt u mee om de hondenhandel in stand te houden. Een hondenhandelaar hoeft zich aan geen enkele regel te houden. Zelfs de wettelijke (minimale!) regels lapt hij aan zijn laars. Voor hem telt maar één regel: GELD. Hij verdient geld met het verkopen van honden. En omdat hij graag winst wil maken, fokt hij low budget. Hij produceert zo veel mogelijk puppy's tegen zo laag mogelijke kosten. Dat betekent: zo veel mogelijk nesten per teef, steeds de eigen dekru gebruiken, geen dure gezondheidsonderzoeken, goedkoop voer, minimale dierenartszorg, goedkope accommodatie vaak in tochtige schuren, enz. De fokdieren in zo'n kennel lijden meestal een beklagenswaardig bestaan. De kans dat u op zo'n adres een zeer matige, ongezonde probleempup koopt, is groot. Begeleiding of garantie krijgt u meestal niet. Gekocht is gekocht.

Met een stamboomloze hond kunt u binnen de georganiseerde kynologie helemaal niets. U kunt niet officieel fokken, niet deelnemen aan shows of wedstrijden en niet deelnemen aan officiële gezondheidsonderzoeken. Toch betaalt u voor een stamboomloze hond ook een flink bedrag. In feite koopt u voor dat geld een namaak-labrador, die er in het gunstigste geval uitziet als een labrador en zich zo gedraagt.

Waarom kun je niet verantwoord fokken zonder stamboom?

Op een stamboom staan de voorouders van een hond. U kunt erop lezen wie zijn ouders, grootouders en overgrootouders zijn. Niets meer en niets minder. Voor u misschien niet zo interessant, maar voor een fokker is dit onmisbare informatie. Goed fokken kan eenvoudigweg niet zonder stambomen. Een goede fokker probeert een zo verantwoord mogelijke combinatie te maken tussen een reu en een teef. Daarvoor zijn niet alleen de gezondheid, het karakter en het uiterlijk van de twee ouderdieren belangrijk, maar ook van al hun voorouders.

Bij fokken is het onzichtbare genenpakket van beide ouderdieren minstens zo belangrijk als de zichtbare buitenkant. In fokkerijtermen spreken we over het genotype en het fenotype. Het genotype is het totaal aan erfelijk materiaal van de hond, de binnenkant dus. Het fenotype is datgene wat zichtbaar is bij de hond, de buitenkant dus. Genotype en fenotype zijn nooit precies hetzelfde. Een hond kan bijvoorbeeld zwart zijn, maar het gen voor geel dragen. Dat zie je niet aan de buitenkant. Toch kan die hond gele pups krijgen, als de andere ouder ook het gen voor geel heeft. Of een hond heeft zelf goede ogen, maar draagt het gen voor PRA. Ook dat kun je aan de buitenkant niet zien. De pups van die hond kunnen wel PRA krijgen. Tenminste, als de andere ouder ook het gen voor PRA heeft.

Iedere hond draagt het erfelijk materiaal van al zijn voorouders met zich mee. Hoe meer de fokker weet over de voorouders van een hond, hoe kritischer hij de juiste reu bij zijn teef kan zoeken. Weet een fokker helemaal niets van de voorouders van de reu en de teef, dan is het nest een schot in het duister. Dan weet die fokker absoluut niet waar hij mee bezig is. Met alle kans op erfelijke ziekten en afwijkingen bij de pups. En hoe weet een fokker wie de voorouders van een bepaalde reu of teef zijn? Juist ja .. via de stambomen!

Een voorbeeld

Teefje Bella van meneer Jansen gaat een nestje krijgen. Zij heeft een stamboom. Daarop is te lezen dat haar grootvader Kampioen Pietje is, een prachtige reu die vele mooie nakomelingen heeft gegeven. Helaas heeft Kampioen Pietje ook nogal wat LPC doorgegeven, hij was blijkbaar drager voor LPC. Maar dat weet meneer Jansen niet. Meneer Jansen vindt stambomen maar onzin, al die rompslomp. Daar verdiept hij zich niet in. Hij raakt de pups toch wel kwijt via marktplaats.nl. Een collega van meneer Jansen heeft een mooie reu, Boris, niks mis mee. Die collega vraagt maar 100 euro dekgeld en doet verder niet moeilijk. Boris heeft al vaker gedekt en er zijn nooit klachten gekomen. Wat niemand weet, omdat Boris geen stamboom heeft, is dat Boris ook van Kampioen Pietje afstamt. Dat is zijn overgrootvader. De pups van Bella en Boris krijgen de erfelijke aanleg voor LPC van Kampioen Pietje dus dubbel. Grote kans dat één of enkele pups in het nest LPC krijgen.

Als Boris wel een stamboom had gehad, had meneer Jansen als fokker zijn huiswerk kunnen maken. Dan had hij voor zichzelf een stamboom kunnen opstellen van het toekomstige nest. Niet een driegeneratiestamboom, maar een vier- of vijfgeneratiestamboom. Dan zou hij gezien hebben dat Kampioen Pietje er twee keer op staat.

Natuurlijk wist hij dan nog niet dat Kampioen Pietje veel LPC had vererfd. Voor dat soort gegevens kan je terecht bij de rasvereniging. Daar verzamelen ze al tientallen jaren zo veel mogelijk gegevens die belangrijk zijn voor de fokkerij. Ze hebben inmiddels een gigantische database. Ieder lid kan de gezondheidsgegevens van bepaalde ouderdieren opvragen. En niet alleen van een bepaalde reu en zijn voorouders, maar ook wat er bekend is van de pups van die reu. Met één druk op de computer hadden ze hem kunnen vertellen dat Kampioen Pietje nogal wat LPC had gegeven bij zijn pups. En als hij een verstandige fokker was geweest, had hij Boris dus niet gekozen als vader voor zijn pups.

Maar meneer Jansen is geen verstandige fokker. En stambomen vindt hij allemaal maar dure onzin. Meneer Jansen vindt dat hij zelf genoeg verstand van honden heeft, hij kan zelf wel zien dat Bella en Boris prima in orde zijn. Dan kan er toch niks mis gaan? Toch?

Gezondheidsuitslagen

Een hond zonder stamboom kan niet deelnemen aan de officiële gezondheidsonderzoeken. Als er officiële HD- of ED-foto's worden gemaakt, moet namelijk de identiteit van de hond met zekerheid vastgesteld kunnen worden. Dit om fraude tegen te gaan. De dierenarts die de foto's gaat maken, controleert of het chipnummer op de stamboom overeenkomt met het chipnummer van de hond. Zo weet hij zeker dat de onderzochte hond ook werkelijk de hond van de stamboom is. Het chipnummer komt ook op de röntgenfoto's. Ook bij het oogonderzoek gebeurt die controle. Die controle kan niet plaatsvinden bij een stamboomloze hond. Er valt bij zo'n hond niets te controleren. De hond kan misschien wel een chip hebben, maar die chip is niet gekoppeld aan een identificatiesysteem.

Natuurlijk kan de eigen dierenarts wel röntgenfoto's van een stamboomloze hond maken en ze beoordelen, maar die zijn dan uitsluitend voor eigen gebruik. De eigen dierenarts mag de officiële foto's niet beoordelen. Die worden opgestuurd naar de Raad van Beheer. Daar worden ze bekeken door een panel van specialisten, die de uitslag bepalen. Daarmee krijg je vergelijkbare uitslagen. De dierenarts heeft veel te weinig vergelijkingsmateriaal. De fokker krijgt de uitslag thuisgestuurd en er gaat een kopie naar de Raad van Beheer en naar de rasvereniging. Wordt er later gefokt met die hond, dan komt de HD-uitslag op de stambomen van de pups te staan. De Raad van Beheer publiceert ook alle uitslagen op hun website.

Een fokker die fokt met stamboomloze dieren, heeft dus geen enkel inzicht in de HD- of ED-gegevens van de voorouders. Hij weet immers niet wie de voorouders zijn. Als hij ze wel zou kennen (bijvoorbeeld omdat het honden uit zijn eigen kennel zijn) en het zijn ook stamboomloze honden, dan zijn er in ieder geval geen officiële uitslagen en moet u de fokker maar vertrouwen op z'n mooie blauwe ogen. Er heeft geen enkele onafhankelijke instantie naar gekeken.

Conclusie

Een fokker die met stamboomloze honden fokt, doet maar wat. Hij mist de nodige informatie om verantwoord bezig te zijn. Ieder door hem gefokt nest is een toevalstreffer. Een pup kopen zonder papieren en uit stamboomloze ouders is een grote gok. Je kunt niets controleren van wat de fokker beweert en je kunt met geen mogelijkheid voorspellen wat voor hondje je koopt. Bovendien is uw stamboomloze hond later uitgesloten van de officiële kynologie.

PUPS MET STAMBOOM

De wereld van de georganiseerde kynologie

In de georganiseerde kynologie hebben hondenliefhebbers zich aangesloten bij clubs en verenigingen. Bijvoorbeeld in kynologenclubs, africhtingsclubs of rasverenigingen. Die clubs en verenigingen hebben een overkoepelende organisatie opgericht, de Raad van Beheer. En die is op haar beurt aangesloten bij een internationale organisatie, de FCI. Eigenlijk net als bij voetbal. De plaatselijke voetbalclub is aangesloten bij de KNVB en die weer bij de UEFA en de FIFA.

Via de georganiseerde kynologie kun je met je rashond deelnemen aan wedstrijden, bijvoorbeeld jachthondenwedstrijden, gehoorzaamheidswedstrijden, behendigheid, enz. Als je hond talent heeft, kan dat zelfs op nationaal of internationaal niveau. Je kunt ook aan shows deelnemen, waar de mooiste rashonden titels en prijzen kunnen winnen. De Raad van Beheer zorgt voor opleidingen van keurmeesters en trainers. Vergelijk het maar met de trainers- en scheidsrechtersopleidingen van de KNVB. Rasloze honden, honden zonder stamboom, kunnen aan al dit soort competities niet deelnemen.

Hoe krijg je een stamboom?

Heeft een rashondenfokker een nest, dan doet hij daarvan aangifte bij de Raad van Beheer. Hij gebruikt daarvoor de dekaangifte of de online variant daarvan. Bij de dekking zijn de gegevens van de ouderdieren daarop al ingevuld en hebben beide eigenaren hun (digitale) handtekening gezet. Als het nest geboren is, vult de fokker (eventueel digitaal)

in om hoeveel reutjes en teefjes het gaat. Hij betaalt vervolgens (in 2017) € 82,10 voor de stamboom en € 31,20 voor het DNA certificaat. Een fokker die geen lid is van één van de erkende rasverenigingen, betaalt een toeslag van € 133,00 per nest. Na een paar weken komt de nestcontroleur van de Raad van Beheer op bezoek bij de fokker. Die controleert of de administratie van de fokker in orde is en of er geen wantoestanden heersen. Als dat in orde is, worden alle pupjes gechipt. De chipcode wordt gekoppeld aan een registratienummer en onder dat nummer worden ze ingeschreven in het Nederlands Honden Stamboek, het NHSB. Het bewijs daarvan is de stamboom. Daarnaast neemt de nestcontroleur een beetje wangslimvlies af van de pups. Daarmee wordt het DNA-certificaat van de pup opgesteld. Dat is tevens bewijs dat de pup echt afstamt van de op de stamboom genoemde ouders. Die hebben namelijk een eigen DNA-certificaat.

Serieuze fokkers hebben nooit nestjes zonder stamboom. Hooguit een enkele pup met een grote fout, een erge onder- of bovenvoorbijter bijvoorbeeld of een pup met een rare kleurafwijking. Voor zo'n pupje wordt dan geen stamboom aangevraagd om te voorkomen dat er later toch mee gefokt gaat worden. Meestal mag zo'n "miskleuntje zonder stamboom" voor een zacht prijsje weg. De fokker moet in principe voor het hele nest stambomen aanvragen. Dat is een eis van de Raad van Beheer. Als de fokker voor één of enkele pups geen stamboom wil, moet hij daar een goede reden voor hebben, anders accepteert de Raad dat niet.

Als je als pupkoper ergens kunt kiezen tussen pups mét stamboom of zonder stamboom, dan klopt er iets niet, zeker als het gaat om pups van een paar weken oud. Dan moeten de stambomen voor het hele nest immers allang aangevraagd zijn. Het argument van sommige "fokkers" dat stambomen zo duur zijn, klopt ook niet. Iets meer dan 100 euro voor een stamboom plus chip plus DNA certificaat kun je toch niet heel erg duur noemen! De tarieven kan iedereen overigens lezen op de site van de Raad van Beheer.

Controle

In de georganiseerde kynologie is dus sprake van controle vanuit de Raad van Beheer en vanuit de rasvereniging.

- De Raad van Beheer controleert of de fokker heeft voldaan aan het "Basisreglement Welzijn & Gezondheid". Daarin staan onder andere de minimum- en maximumleeftijd van de teef op het moment van dekking, het maximumaantal nesten van de teef, regels omtrent de verwantschap tussen de ouders etc.
- Daarnaast hebben de rasverenigingen hun eigen "Verenigingsfokreglement" opgesteld. Daarin staan gezondheidsregels, waaraan de ouders moeten voldoen: bijvoorbeeld onderzoeken naar HD, ED en ogen, maar er kunnen ook extra welzijnseisen in staan (strenger dan die van de Raad van Beheer). In de toekomst zal op de stamboom worden aangegeven of een hond gefokt is volgens het Verenigingsfokreglement.

Conclusie

Een stamboom is geen garantie dat uw pup zorgvuldig is gefokt. Wel weet u bij een stamboompup wie de voorouders van uw hondje zijn. Daarmee kunt u via de rasvereniging controleren wat er bekend is over die voorouders. U kunt zelfs de eigenaren van die voorouders benaderen om informatie te vragen. Met een stamboompup koopt u een rashond waarmee u kunt deelnemen aan alle activiteiten binnen de georganiseerde kynologie.

De fokregels van de rasvereniging

Nog beter is het als de fokker van uw keuze is aangesloten bij de Nederlandse Labrador Vereniging of de Labrador Kring Nederland. Beide verenigingen zijn aangesloten bij en erkend door de Raad van Beheer. Veel fokkers zijn lid van beide rasverenigingen.

Een fokker die lid is van een rasvereniging moet zich aan de regels van die rasvereniging houden. Doet hij dat niet, dan krijgt hij een fokwaarschuwing of volgt zelfs royatie.

Conclusie

Een pup met stamboom en daarbij gefokt volgens de regels van één van de rasverenigingen biedt u redelijk wat zekerheid op een mooi, gezond pupje. Toch is het altijd verstandig om kritisch te zijn en zelf eventueel navraag te doen bij de NLV en/of LKN wat er bekend is over deze fokker en deze ouderdieren. U kunt die vraag natuurlijk ook stellen op het Labradorforum!

NAWOORD

Auteurs

Deze informatie is geschreven en beschikbaar gesteld door Hanneke en Jan Jansma van Laboriginals uit Oirschot.